

citive ad virtutem veritatis, ut quidam dicunt, sed ad virtutem poenitentiae; imperative autem ad multas virtutes pertinere potest, secundum quod in finem multarum virtutum trahi potest confessionis actus.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod spes est confessionis causa, non sicut eliciens, sed sicut imperans.

AD SECUNDUM dicendum, quod erubescencia in illa definitione non ponitur quasi causa confessionis, cum magis nata sit impedire confessionis actum, sed magis quasi concausa ad liberandum a poena, inquantum ipsa erubescencia poena quaedam est; sicut etiam claves Ecclesiae concausae confessionis ad hoc sunt.

AD TERTIUM dicendum, quod secundum quandam adaptationem partes poenitentiae tribus attributis personarum adaptari possunt; ut contritio misericordiae, vel bonitati respondeat, propter dolorem de malo; confessio sapientiae, propter veritatis manifestationem; satisfactio potentiae, propter satisfaciendi laborem: et quia contritio est prima pars poenitentiae, efficaciam aliis partibus praebens; ideo eodem modo iudicatur de tota poenitentia, sicut de contritione.

AD QUARTUM dicendum, quod quia confessio magis ex spe procedit, quam ex timore, ut dictum est (*art. 1. huj. q. ad 2.*), ideo magis innititur articulo de vita aeterna, quam respicit spes, quam articulo de iudicio, quod respicit timor: quamvis poenitentia ratione contritionis e converso se habeat.

AD QUINTUM patet solutio ex dictis (*in corp.*).

QUAESTIO VIII.

DE MINISTRO CONFSSIONIS, IN SEPTEM ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de ministro confessionis.

Circa quod quaeruntur septem.

Primo. Utrum necessarium sit confiteri sacerdoti.

Secundo. Utrum in aliquo casu liceat aliis, quam sacerdotibus, confiteri.

Tertio. Utrum extra casum necessitatis possit aliquis non sacerdos confessionem venialium audire.

Quarto. Utrum sit necessarium, quod homo confiteatur proprio sacerdoti.

Quinto. Utrum possit aliquis alteri, quam proprio sacerdoti, confiteri ex privilegio, vel mandato superioris.

Sexto. Utrum poenitens in extremo vitae suae possit absolvi a quolibet sacerdote.

Septimo. Utrum poena temporalis taxari debeat secundum quantitatem culpa.

ARTICULUS I.

UTRUM NECESSARIUM SIT CONFITERI SACERDOTI.

(*S. Thom. ubi sup. art. 3. q. 1. et seq.*).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod non sit necessarium sacerdoti confiteri: ad confessionem enim non obligamur, nisi ex divina institutione: sed divina institutio nobis proponitur Jacob. 5.: *Confitemini alterutrum peccata vestra*, ubi non fit mentio de sacerdote; ergo non oportet confiteri sacerdoti.

2. PRAETEREA. Poenitentia est necessitatis sacramentum, sicut et baptismus: sed in baptismo propter necessitatem sacramenti est minister quilibet homo; ergo et in poenitentia: sed ministro poenitentiae facienda est confessio; ergo sufficit cuilibet confiteri.

3. PRAETEREA. Confessio est ad hoc necessaria, ut taxetur poenitenti satisfactionis modus: sed aliquando aliquis non sacerdos discretius posset poenitenti dare satisfactionis modum, quam multi sacerdotes; ergo non est necessarium, quod confessio fiat sacerdoti.

4. PRAETEREA. Confessio ad hoc est ordinata in Ecclesia, ut rectores pecorum suorum vultum cognoscant: sed quandoque rector, vel praelatus non est sacerdos; ergo confessio non semper facienda est sacerdoti.

SED CONTRA. Absolutio poenitentis, propter quam fit confessio, non fit nisi a sacerdotibus, quibus claves commissae sunt; ergo confessio debet fieri sacerdoti.

Praeterea. Confessio praefiguratur in Lazari mortui vivificatione: sed Dominus solum discipulis praecepit, ut solverent Lazarum, ut patet Joan. 11.; ergo sacerdotibus facienda est confessio.

RESPONDEO dicendum, quod gratia, quae in sacramentis datur, a capite in membra descendit. Et ideo solus ille minister est sacramentorum, in quibus gratia datur, qui habet ministerium super corpus Christi verum; quod scilicet sacerdotis est, qui consecrare Eucharistiam potest. Et ideo cum in sacramento poenitentiae gratia conferatur, solus sacerdos minister est huiusmodi sacramenti, et ideo ei soli facienda est sacramentalis confessio, quae ministro Ecclesiae fieri debet.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Jacobus loquitur ex praesuppositione divinae institutionis; et quia divinitus institutio praecesserat de confessione sacerdotibus facienda, per hoc quod eis potestatem remittendi peccata in apostolis dedit, ut patet Joan. 20.; ideo intelligendum est, quod Jacobus sacerdotibus confessionem esse faciendam monuit.

AD SECUNDUM dicendum, quod baptismus est magis sacramentum necessitatis, quam poenitentia, quoad confessionem, et absolutionem, quia quandoque baptismus praetermitti non potest sine periculo salutis aeternae; ut patet in pueris, qui non habent usum rationis: sed non est ita de confessione, et absolutione, quae tantum ad adultos pertinent, in quibus contritio cum proposito confitendi, et desiderio absolutionis sufficit ad liberandum a morte aeterna; et ideo non est simile de baptismo, et confessione.

AD TERTIUM dicendum, quod in satisfactione non solum attendenda est quantitas poenae, sed etiam virtus ejus, secundum quod est pars sacramenti: et sic requirit sacramentorum dispensatorem, quamvis etiam ab alio, quam a sacerdote, quantitas poenae taxari possit.

fessus fuisset, quia quanto pluribus sacerdotibus confitetur quis, tanto ei plus de poena remittitur, *tum* ex erubescencia confessionis, quae in poenam satisfactoria computatur, *tum* ex vi clavium. Unde toties posset aliquis confiteri, quod ab omni poena liberaretur. Nec reiteratio facit injuriam sacramento, nisi in illo, in quo sanctificatio adhibetur, vel per characteris impressionem, vel per materiae consecrationem, quorum neutrum est in poenitentia. Unde bonum est, quod ille qui auctoritate episcopi confessionem audit, inducat confitentem ad hoc, quod confiteatur proprio sacerdoti; quod si noluerit, nihilominus eum absolvere debet.

ARTICULUS VI.

33

UTRUM POENITENS POSSIT ABSOLVI IN FINE VITAE
A QUOLIBET SACERDOTE.

(S. Thom. 4. Dist. 20. q. unica, art. 1. q. 2.).

AD SEXTUM sic proceditur. Videtur, quod in fine vitae poenitens non possit a quolibet sacerdote absolvi, quia ad absolutionem requiritur aliqua jurisdictio, ut dictum est (*art. praec.*): sed sacerdos non acquirit jurisdictionem super illum, qui in fine vitae poenitet; ergo non potest eum absolvere.

2. PRAETEREA. Ille qui sacramentum baptismi in articulo mortis ab alio, quam a proprio sacerdote, suscipit, non debet a proprio sacerdote iterum baptizari; si ergo quilibet sacerdos in articulo mortis possit absolvere a quolibet peccato, non debet poenitens, si evadit, ad suum sacerdotem recurrere: quod falsum est; quia alias sacerdos non haberet cognitionem de vultu peccatoris sui.

3. PRAETEREA. In articulo mortis sicut licet alieno sacerdoti baptizare, ita etiam non sacerdoti: sed non sacerdos nunquam potest absolvere in foro poenitentiali; ergo nec sacerdos in articulo mortis eum, qui non est sibi subditus.

SED CONTRA. Necessitas spiritualis est major, quam corporalis: sed aliquis in necessitate ultima potest aliorum rebus uti, etiam invitis dominis, ad subveniendum corporali necessitati; ergo et in articulo mortis ad subveniendum spirituali necessitati, potest quis a non suo sacerdote absolvi.

Praeterea. Ad idem sunt auctoritates positae in litera (4. Dist. 20.).

RESPONDEO dicendum, quod quilibet sacerdos, quantum est de virtute clavium, habet potestatem indifferenter in omnes, et quantum ad omnia peccata; sed quod non possit omnes ab omnibus peccatis absolvere, hoc est quia per ordinationem Ecclesiae habet jurisdictionem limitatam, vel omnino nullam habet: sed quia necessitas legem non habet, ideo quando necessitatis articulus imminet, per Ecclesiae ordinationem non impeditur, quin absolvere possit; ex quo habet claves etiam sacramentaliter; et tantum consequitur ex absolutione alterius, sicut si a proprio sacerdote absolveretur: nec solum a peccatis tunc potest a quolibet sacerdote absolvi, sed etiam ab excommunicatione, a quocumque sit lata, quia haec absolutio etiam ad jurisdictionem pertinet, quae per legem ordinationis Ecclesiae coarctatur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod aliquis potest uti jurisdictione alterius ex ejus voluntate, quia ea quae jurisdictionis sunt, committi possunt. Unde quia Ecclesia acceptat, ut quilibet sacerdos absolvere possit in articulo mortis,

ideo ex hoc ipso quis secundum quid usum jurisdictionis habet, quamvis jurisdictione careat.

AD SECUNDUM dicendum, quod non oportet eum recurrere ad proprium sacerdotem, ut iterum a peccatis solvatur, a quibus in articulo mortis absolutus est, sed ut innotescat ei, quod sit absolutus. Nec similiter oportet, quod absolutus ab excommunicatione ad judicem vadat, qui alias absolvere potuisset, absolutionem petens, sed satisfactionem offerens.

AD TERTIUM dicendum, quod baptismus habet ex ipsa sanctificatione materiae efficaciam, et ideo a quocumque conferatur alicui, ille sacramentum recipit: sed vis sacramentalis poenitentiae consistit in sanctificatione ministri, et ideo ille qui laico confitetur, quamvis impleat, quod ex parte sua est de sacramentali confessione, tamen sacramentalem absolutionem non consequitur; et ideo aliquid valet ei, quantum ad diminutionem poenae, quae fit per confessionis meritum, et poenitentiam [*al. poenam*], sed non consequitur diminutionem illam poenae, quae est ex vi clavium; et ideo oportet, quod iterum sacerdoti confiteatur: et magis sic confessus decedens punitur post hanc vitam, quam si sacerdoti fuisset confessus.

ARTICULUS VII.

34

UTRUM POENA TEMPORALIS TAXETUR
SECUNDUM QUANTITATEM CULPAE.

(S. Thom. 4. Dist. 20. q. 1. art. 2. q. 1.).

AD SEPTIMUM sic proceditur. Videtur, quod poena temporalis, cujus reatus post poenitentiam manet, non taxetur secundum quantitatem culpae: taxatur enim secundum quantitatem delectationis, quae fuit in peccato, ut patet Apoc. 18.: *Quantum glorificavit se, et in deliciis fuit, tantum date illi tormentum, et luctum*: sed quandoque ubi est major delectatio, ibi est minor culpa, quia « peccata carnalia, quae plus habent delectationis, quam spiritualia, minus habent de culpa », secundum Gregor. (*implic. lib. 33. Moral. cap. 11. cir. med.*); ergo poena non taxatur secundum quantitatem culpae.

2. PRAETEREA. Eodem modo aliquis obligatur ad poenam per peccata mortalia in nova lege, sicut in veteri: sed in veteri lege debebatur pro peccatis poena septem dierum, ut scilicet septem diebus immundi essent pro uno peccato mortali: cum ergo in novo Testamento imponatur poena septennis pro uno peccato mortali, videtur quod quantitas poenae non respiciat quantitatem culpae.

3. PRAETEREA. Majus est peccatum homicidii in laico, quam fornicationis in sacerdote, quia circumstantia, quae sumitur ex specie peccati, magis aggravat, quam quae sumitur ex conditione personae: sed laico pro homicidio imponitur septennis poenitentia, et sacerdoti pro fornicatione poenitentia decem annorum, secundum Can. (*cap.: Si quis homicidium, Dist. 50. et cap.: Presbyter, Dist. 82.*); ergo poena non taxatur secundum quantitatem culpae.

4. PRAETEREA. Maximum peccatum est, quod in ipsum corpus Christi committitur, quia tanto gravius quis peccat, quanto major est in quem peccatur: sed pro effusione sanguinis Christi in sacramento altaris contenti injungitur poenitentia quadraginta dierum, vel parum amplius; pro fornicatione autem simplici injungitur poenitentia septennis, secundum Can. (*cap.: Si ber*

negligentiam, *De Consecr. Dist. 2. et cap.: Presbyter, Dist. 82.*); ergo quantitas poenae non respondet quantitati culpae.

SED CONTRA. Isaiae 27.: *In mensura contra mensuram, cum abjecta fuerit, iudicabis eam*; ergo quantitas iudicii punitionis peccati est secundum quantitatem culpae.

Praeterea. Homo reducitur ad aequalitatem iustitiae per poenitentiam inflictam: sed hoc non esset, si quantitas culpae, et poenae non sibi responderent; ergo unum alteri respondet.

RESPONDEO dicendum, quod poena post dimissionem culpae exigitur ad duo, scilicet ad *debitum* solvendum, et ad *remedium* praestandum. Potest ergo taxatio poenae considerari quantum ad duo: *primo* quantum ad debitum, et sic quantitas poenae radicaliter respondet quantitati culpae, antequam de ea aliquid dimittatur: secundum tamen quod per primum eorum, quae poenam nata sunt remittere, plus remittitur, secundum hoc per aliud minus remittendum, vel solvendum restat, quia quanto per contritionem plus de poena dimissum est, tanto per confessionem minus dimittendum restat: *secundo* quantum ad remedium, vel illius qui peccavit, vel aliorum: et sic quandoque pro minori peccato iungitur major poenitentia: *vel* quia peccato unius difficilius potest resisti, quam peccato alterius, sicut juveni imponitur pro fornicatione major poena, quam seni, quamvis minus peccet: *vel* quia in uno peccatum est periculosius; sicut in sacerdote, quam in alio: *vel* quia multitudo magis prona est ad illud peccatum, et ideo per poenam unius alii sunt extendendi; poena ergo in foro poenitentiae quantum ad utrumque taxanda est. Et ideo non semper pro uno majori peccato major poena imponitur. Sed poena purgatorii solum est ad solvendum debitum, quia jam ulterius non manet locus peccandi, et ideo illa poena taxatur solum secundum quantitatem peccati, considerata tamen contritionis quantitate, et confessione, et absolutione, quia per omnia haec de poena aliquid dimittitur: unde etiam a sacerdote in iungendo satisfactionem sunt consideranda.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in verbis illis duo tanguntur ex parte culpae, scilicet *glorificatio*, et *deliciae*, sive *delectatio*: quorum *primum* pertinet ad elationem peccantis, qua Deo resistit: *secundum* ad delectationem peccati. Quamvis autem quandoque sit minor delectatio in majori culpa, tamen est ibi semper major elatio; et ideo ratio non procedit.

AD SECUNDUM dicendum, quod illa poena septem dierum non erat expiativa a poena debita peccato; unde etiamsi post illos dies moreretur, in purgatorio puniretur: sed expiabat ab irregularitate, a qua omnia sacrificia legalia expiabant. Nihilominus tamen, caeteris paribus, plus peccat homo in nova lege, quam in veteri, propter sanctificationem ampliorem, qua sanctificatur in baptismo, et propter beneficia Dei potiora humano generi exhibita. Et hoc patet ex hoc quod dicitur Hebr. 10.: *Quanto magis putatis deteriora mereri supplicia*, etc. Nec tamen hoc verum est universaliter, quod exigitur pro quolibet peccato mortali septennis poenitentia: sed hoc est quasi quaedam regula communis ut in pluribus competens; quam tamen oportet omittere, consideratis diversis peccatorum, et poenitentium circumstantiis.

AD TERTIUM dicendum, quod episcopus, vel sacerdos cum majori periculo suo, et aliorum peccat, et ideo sollicitius retrahunt eum canones a peccato, quam alios, majorem poenam iungendo, secundum quod est in remedium; quamvis quandoque non debeatur tanta ex debito, unde in purgatorio non tanta ab eo exigitur.

AD QUARTUM dicendum, quod poena illa est intelligenda, quando nolente sacerdote hoc accidit. Si enim sponte effunderet, multo graviore poena dignus esset.

QUAESTIO IX.

DE QUALITATE CONFSSIONIS, IN QUATUOR ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de qualitate confessionis.

Circa quod quaeruntur quatuor.

Primo. Utrum confessio possit esse informis.

Secundo. Utrum oporteat confessionem esse integram.

Tertio. Utrum possit aliquis per alium, vel per scriptum confiteri.

Quarto. Utrum illae conditiones, quae a magistris assignantur, ad confessionem requirantur.

ARTICULUS I.

35

UTRUM CONFESSIO POSSIT ESSE INFORMIS.

(S. Thom. 4. Dist. 17. q. 3. art. 4. q. 1. et seq.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod confessio non possit esse informis: dicitur enim Eccli. 17.: *A mortuo, quasi nihil, perit confessio*: sed ille qui non habet charitatem, est mortuus, quia ipsa est animae vita; ergo absque charitate non potest esse confessio.

2. PRAETEREA. Confessio dividitur contra contritionem, et satisfactionem: sed contritio, et satisfactio nunquam possunt extra charitatem fieri; ergo nec confessio.

3. PRAETEREA. In confessione oportet, quod os cordi concordet, quia hoc ipsum nomen confessionis requirit: sed ille qui adhuc manet in affectu peccati, si confitetur, non habet cor ori conforme; quia corde peccatum tenet, quod ore damnat; ergo talis non confitetur.

SED CONTRA. Quilibet tenetur ad confessionem mortalium: sed si aliquis semel confessus est etiam in mortali existens, non tenetur ulterius ad confitendum eadem peccata, quia cum nullus sciat se charitatem habere, nullus sciret se confessum fuisse; ergo non est de necessitate confessionis, quod sit charitate formata.

RESPONDEO dicendum, quod confessio est actus virtutis, et est pars sacramenti: secundum autem quod est actus virtutis, est actus meritorius proprie; et sic confessio non valet sine charitate, quae est principium merendi: sed secundum quod est pars sacramenti, sic ordinat confitentem ad sacerdotem, qui habet claves Ecclesiae, qui per confessionem conscientiam confitentis cognoscit; et secundum hoc confessio potest esse etiam in eo, qui non est contritus, quia potest peccata sua pandere sacerdoti, et clavibus Ecclesiae

AD QUARTUM dicendum, quod cognoscere vultum pecoris, ad *duo* potest necessarium esse: *primo* ad hoc quod coordinetur gregi Christi; et sic cognoscere vultum pecoris pertinet ad curam, et sollicitudinem pastorem, quae incumbit quandoque illis, qui non sunt sacerdotes: *secundo* ad hoc quod provideatur ei competens medicamentum salutis; et sic cognoscere vultum pecoris pertinet ad eum, cuius est medicamentum salutis (scilicet sacramentum Eucharistiae), et alia praebere (scilicet ad sacerdotem); et ad talem cognitionem pecoris confessio ordinatur.

ARTICULUS II.

29

UTRUM IN ALIQUO CASU LICEAT ALIIS, QUAM SACERDOTIBUS, CONFITERI.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod in nullo casu liceat aliis, quam sacerdotibus, confiteri, quia confessio sacramentalis accusatio est, ut ex supraposita definitione (*q. praec. art. 1.*) habetur: sed dispensatio sacramenti ad illum tantum pertinet, qui est sacramenti minister; cum ergo minister sacramenti poenitentiae proprius sit sacerdos, videtur quod nulli alii sit confessio facienda.

2. PRAETEREA. Confessio in quolibet iudicio ad sententiam ordinatur: sed sententia in foro contentioso non a suo iudice lata nulla est; et ideo non facienda est confessio, nisi iudici: sed iudex in foro conscientiae non est nisi sacerdos, qui habet potestatem ligandi, et solvendi; ergo non est alii confessio facienda.

3. PRAETEREA. In baptismo quilibet potest baptizare, quia si baptizat laicus, etiam absque necessitate, non debet a sacerdote baptismus iterari: sed si aliquis confiteatur laico in casu necessitatis, iterum tenetur sacerdoti confiteri, si articulum necessitatis evadat; ergo confessio non debet fieri laico in casu necessitatis.

SED CONTRA est, quod in litera determinatur (*4. Dist. 17.*).

RESPONDEO dicendum, quod sicut baptismus est sacramentum necessitatis, ita et poenitentia. Baptismus autem, qui est sacramentum necessitatis, *duplicem* habet ministrum: *unum*, cui ex officio baptizare incumbit, scilicet sacerdotem: *aliu*m, cui ratione necessitatis dispensatio baptismi committitur: et ita etiam minister poenitentiae, cui confessio est facienda ex officio, est sacerdos; sed in necessitate etiam laicus vicem sacerdotis supplet, ut ei confessio fieri possit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in sacramento poenitentiae non solum est aliquid ex parte ministri, scilicet absolutio, et satisfactionis injunctio, sed etiam aliquid ex parte ipsius, qui suscipit sacramentum, quod est etiam de essentia sacramenti, sicut contritio, et confessio. Satisfactio autem iam incipit esse a ministro, in quantum eam inungit, et a poenitente, in quantum eam implet: et ad plenitudinem sacramenti utrumque debet concurrere, quando possibile est. Sed quando necessitas imminet, debet facere poenitens, quod ex parte sua est, scilicet conteri, et confiteri cui potest; qui quamvis sacramentum perficere non possit, ut faciat id quod ex parte sacerdotis est, absolutionem scilicet, defectum tamen sacerdotis summus sacerdos supplet. Nihilominus confessio laico ex defectu sacerdotis facta sacramentalis est quo-

dammodo, quamvis non sit sacramentum perfectum, quia deest ei id, quod est ex parte sacerdotis.

AD SECUNDUM dicendum, quod quamvis laicus non sit iudex ejus, qui sibi confitetur, absolute tamen ratione necessitatis accipit iudicium super eum, secundum quod confitens ex defectu sacerdotis se ei subdit.

AD TERTIUM dicendum, quod per sacramenta homo non solum Deo, sed etiam Ecclesiae oportet quod reconcilietur. Ecclesiae autem reconciliari non potest, nisi sanctificatio Ecclesiae ad eum perveniat. In baptismo autem sanctificatio Ecclesiae ad hominem pervenit per ipsum elementum exterius adhibitum, quod verbo vitae sanctificatur secundum formam Ecclesiae, a quocumque detur; et ideo ex quo semel baptizatus est a quocumque, non oportet quod iterum baptizetur. Sed in poenitentia Ecclesiae sanctificatio non pervenit ad hominem, nisi per ministrum, quia non est ibi aliquid elementum corporale exterius adhibitum, quod ex sanctificatione invisibilem gratiam conferat. Et ideo quamvis ille laico confessus in articulo necessitatis consequutus sit veniam a Deo, eo quod propositum, quod concepit confitendi secundum mandatum Dei, sicut potuit, implevit; non tamen adhuc Ecclesiae reconciliatus est, ut ad sacramenta Ecclesiae admitti debeat, nisi prius a sacerdote absolvatur; sicut ille qui baptismo flaminis baptizatus est, ad Eucharistiam non admittitur. Et ideo oportet, quod iterum confiteatur sacerdoti, cum copiam habere potuerit; et praecipue quia, ut dictum est (*in resp. ad 1.*), sacramentum poenitentiae perfectum non fuit: unde oportet, quod perficiatur, ut ex ipsa perceptione sacramenti plenorem effectum consequatur, et ut mandatum de poenitentiae sacramento recipiendo impleat.

ARTICULUS III.

30

UTRUM EXTRA CASUM NECESSITATIS POSSIT ALIQUIS NON SACERDOS CONFSSIONEM VENIALIUM AUDIRE.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod extra casum necessitatis non possit aliquis non sacerdos confessionem venialium audire, quia sacramentum aliquod committitur laico dispensandum ratione necessitatis: sed confessio venialium non est de necessitate; ergo non committitur laico.

2. PRAETEREA. Contra venialia ordinatur extrema unctio, sicut et poenitentia: sed illa non potest dari a laico, ut patet Jacob. 5.; ergo nec confessio venialium potest ei fieri.

SED CONTRA est, quod dicit Beda (*sup. illud Jacob. 5.: Confitemini alterutrum*) in litera (*4. Dist. 17.*).

RESPONDEO dicendum, quod per peccatum veniale homo nec a Deo, nec a sacramento Ecclesiae separatur: et ideo non indiget novae gratiae collatione ad ejus dimissionem, neque indiget reconciliari Ecclesiae; et propter hoc non oportet, quod venialia aliquis sacerdoti confiteatur. Et quia ipsa confessio laico facta sacramentale quoddam est, quamvis non sit sacramentum perfectum, et est ex charitate procedens, talibus natum est veniale remitti, sicut per tusionem pectoris, et per aspersionem aquae benedictae.

Et per hoc patet solutio AD PRIMUM, quia venialia non indigent sacramenti perceptione ad dimissionem sui, sed sufficit ibi aliquid sacramentalis, ut aqua benedicta, vel aliquid hujusmodi.

AD SECUNDUM dicendum, quod extrema unctio non datur directe contra veniale, nec aliquid aliud sacramentum.

ARTICULUS IV.

31

UTRUM SIT NECESSARIUM, QUOD HOMO CONFITEATUR
PROPRIO SACERDOTI.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod non sit necessarium, quod homo confiteatur proprio sacerdoti: Gregorius enim dicit (*et hab. cap.: Ex auctoritate, 16. q. 1.*): « Apostolico moderamine, et pietatis officio a nobis constitutum est, quod sacerdotibus monachis apostolorum figuram tenentibus liceat praedicare, baptizare, communionem dare, pro peccatoribus orare, poenitentiam imponere, atque peccata solvere »: sed monachi non sunt proprii sacerdotes aliquorum, cum non habeant curam animarum; ergo cum confessio fiat propter absolutionem, sufficit quod fiat cuicumque sacerdoti.

2. PRAETEREA. Sicut sacerdos est minister huius sacramenti, ita Eucharistiae: sed quilibet sacerdos potest Eucharistiam conficere; ergo quilibet sacerdos potest sacramentum poenitentiae ministrare; ergo non oportet, quod fiat proprio sacerdoti.

3. PRAETEREA. Illud, ad quod determinate tenemur, non est in nostra electione constitutum: sed electio discreti sacerdotis est nobis commissa, ut patet per August. in litera (*4. Dist. 17.*); dicit enim (*lib. De vera et falsa poenit. cap. 10. a med.*): « Qui vult confiteri peccata, ut inveniat gratiam, quaerat sacerdotem, qui sciat solvere, et ligare »; ergo videtur, quod non sit necessarium, quod sacerdoti proprio confiteatur aliquis.

4. PRAETEREA. Quidam sunt, sicut papa, et praelati, qui non videntur habere proprium sacerdotem, cum non habeant superiorem: sed isti tenentur ad confessionem; ergo non semper tenetur homo confiteri proprio sacerdoti.

5. PRAETEREA. « Illud quod est institutum pro charitate, contra charitatem non militat », ut Bernardus dicit (*in tract. de Praecepto, et Dispens. cap. 2. a med.*): sed confessio, quae pro charitate instituta est, contra charitatem militaret, si homo ad confitendum uni sacerdoti esset obligatus; ut puta si peccator sciat sacerdotem suum haereticum, aut sollicitorem ad malum, aut fragilem, qui ad peccatum, quod quis confitetur ei, sit pronus; vel si revelator esse confessionis probabiliter existimetur; vel si peccatum contra ipsum commissum sit, de quo quis confiteri debet: ergo videtur, quod non semper oporteat confiteri proprio sacerdoti.

6. PRAETEREA. In eo quod est necessarium ad salutem, non sunt homines arctandi, ne impediatur a via salutis: sed magna arctatio videtur, si oporteat uni homini confiteri de necessitate, et per hoc multi possent a confessione retrahi vel timore, vel verecundia, vel aliquo alio huiusmodi; ergo cum confessio sit de necessitate salutis, non debent homines ad hoc arctari, ut videtur, quod proprio sacerdoti confiteantur.

SED CONTRA est Decr. Innoc. III. (*in Conc. Later. 4. gener. 12. can. 21.*), qui instituit, quod « omnes utriusque sexus semel in anno proprio sacerdoti confiteantur ».

Praeterea. Sicut episcopus se habet ad dioecesim suam, ita sacerdos ad suam parochiam: sed non licet uni episcopo in dioecesi alterius episcopale officium exercere, secunda statuta canonum (*cap.: Nullus primas, 9. q. 2. et cap.:*

Si quis episcoporum, 16. q. 5.); ergo non licet uni sacerdoti parochianum alterius audire.

RESPONDEO dicendum, quod alia sacramenta non consistunt in hoc, quod ad sacramentum accedens aliquid agat, sed solum ut recipiat; sicut patet in baptismo, et huiusmodi: sed actus recipientis requiritur ad percipiendam utilitatem sacramenti in eo, qui est suae voluntatis arbiter constitutus, quasi removens prohibens, scilicet fictionem. Sed in poenitentia actus accedentis ad sacramentum est de substantia sacramenti, eo quod contritio, confessio, et satisfactio sunt poenitentiae partes, quae sunt actus poenitentis; actus autem nostri, cum in nobis principium habeant, non possunt nobis ab aliis dispensari, nisi per imperium; unde oportet, quod ille qui dispensator huius sacramenti constituitur, sit talis, qui possit imperari aliquid agendum. Imperium autem non competit alicui in alium, nisi ei qui habet super eum jurisdictionem. Et ideo de necessitate huius sacramenti est, non solum ut minister habeat ordinem, sicut in aliis sacramentis, sed etiam quod habeat jurisdictionem. Et ideo sicut ille qui non est sacerdos, non potest hoc sacramentum conferre, ita nec ille qui non habet jurisdictionem: et propter hoc oportet, sicut sacerdoti, ita proprio sacerdoti confessionem fieri; cum enim sacerdos non absolvat, nisi ligando ad aliquid faciendum, ille solus potest absolvere, qui potest per imperium ad aliquid faciendum ligare.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Gregorius loquitur de illis monachis, qui jurisdictionem habent, utpote quibus alicujus parochiae cura est commissa; de quibus aliqui dicebant, quod ex hoc ipso quod monachi erant, non poterant absolvere, et poenitentias injungere: quod falsum est.

AD SECUNDUM dicendum, quod sacramentum Eucharistiae non requirit imperium in aliquem hominem; secus autem est in hoc sacramento, ut dictum est (*in corp. art.*): et ideo ratio non sequitur; et tamen non licet Eucharistiam ab alio, quam a proprio sacerdote accipere, quamvis verum sit sacramentum, quod ab alio percipitur.

AD TERTIUM dicendum, quod electio discreti sacerdotis non est nobis commissa, ut ex nostro arbitrio facienda, sed de licentia superioris, si forte proprius sacerdos esset minus idoneus ad apponendum peccatis salutare remedium.

AD QUARTUM dicendum, quod quia praelatis incumbit sacramenta dispensare, quae non nisi mundi tractare debent, ideo concessum est eis a jure (*cap.: Ne pro dilatione, De Poenit. et Remis.*), quod possint sibi eligere proprios sacerdotes confessores, qui quantum ad hoc sunt eis superiores; sicut etiam unus medicus ab alio curatur, non in quantum medicus, sed in quantum infirmus.

AD QUINTUM dicendum, quod in casibus illis, in quibus probabiliter timet poenitens periculum sibi, vel sacerdoti ex confessione ei facta, debet recurrere ad superiorem, vel ab eodem petere licentiam alteri confitendi: quod si licentiam habere non possit, idem est iudicium, quod de illo, qui non habet copiam sacerdotis: unde magis debet eligere laicum, cui confiteatur. Nec in hoc transgreditur aliquis praeceptum Ecclesiae, quia praecepta juris positivi non se extendunt ultra intentionem praecipientis, quae est finis praecepti; hic autem est charitas, secundum Apostolum (*1. Timoth. 1.*). Nec aliqua injuria fit etiam sacerdoti, qui privilegium meretur amittere; quia concessa sibi abutitur potestate.

AD SEXTUM dicendum, quod in hoc quod oportet proprio sacerdoti confiteri,

non arctatur via salutis, sed sufficiens ad salutem via statuitur. Peccaret autem sacerdos, si non esset facilis ad praebendam licentiam alteri confitendi, quia multi sunt adeo infirmi, quod potius sine confessione morerentur, quam tali sacerdoti confiterentur. Unde illi qui sunt nimis solliciti, ut conscientias subditorum per confessionem sciant, multis damnationis laqueum injiciunt, et per consequens sibi ipsis.

ARTICULUS V.

32

UTRUM ALIQUIS POSSIT ALTERI QUAM PROPRIO SACERDOTI CONFITERI
EX PRIVILEGIO, VEL MANDATO SUPERIORIS.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod non possit aliquis alteri, quam proprio sacerdoti, confiteri, etiam ex privilegio, vel mandato superioris, quia non potest aliquod privilegium indulgeri in praejudicium alterius: sed hoc esset in praejudicium proprii sacerdotis, si alius confessionem subditi sui audiat; ergo non potest per privilegium, seu licentiam, seu mandatum superioris obtineri.

2. PRAETEREA. Illud, per quod impeditur divinum mandatum, non potest per mandatum, vel privilegium alicujus hominis concedi: sed mandatum divinum est ad rectores ecclesiarum, ut *diligenter vultum pecoris sui agnoscant* (*Proverb. 27.*), quod impeditur, si alius, quam ipse, confessionem ejus audiat; ergo hoc non potest per alicujus hominis privilegium, vel mandatum ordinari.

3. PRAETEREA. Ille qui audit confessionem alicujus, est proprius iudex ejus; alias non posset eum ligare, et solvere: sed unius hominis non possunt esse plures proprii sacerdotes, vel iudices; quia tunc teneretur pluribus obedire, quod esset impossibile, si contraria praeciperent, vel impossibilia; ergo non potest aliquis confiteri nisi proprio sacerdoti, etiam ex superioris licentia.

4. PRAETEREA. Injuriam sacramento facit, qui sacramentum iterat super eandem materiam, vel ad minus inutiliter facit: sed qui confessus est alii sacerdoti, tenetur iterum confiteri proprio sacerdoti, si petat, quia non est absolutus ab obedientia, qua ei tenetur ad hoc; ergo non potest licite fieri, quod alii aliquis, quam proprio sacerdoti, confiteatur.

SED CONTRA. Ea quae sunt ordinis, possunt habenti similem ordinem committi ab eo, qui ea facere potest: sed superior, ut episcopus, potest confessionem audire illius, qui est de parochia alicujus presbyteri, quia etiam aliquando aliqua sibi reservat, cum sit ille principalior rector; ergo etiam potest committere alteri sacerdoti, quod ipsum audiat.

Praeterea. Quidquid potest inferior, potest superior: sed ipse sacerdos potest suo parochiano dare licentiam, quod alteri confiteatur; ergo multo fortius ejus superior hoc potest.

Praeterea. Potestatem, quam habet sacerdos in populo, habet ab episcopo: sed ex illa potestate potest confessionem audire; ergo et eadem ratione alius, cui episcopus potestatem concedet.

RESPONDEO dicendum, quod sacerdos aliquis potest *dupliciter* impediri, ne alicujus confessionem audiat: *uno modo* propter defectum jurisdictionis: *alio modo* propter impedimentum executionis ordinis; sicut excommunicati, et degradati, et hujusmodi. Quicumque autem jurisdictionem habet, potest ea

quae sunt jurisdictionis committere. Et ideo si aliquis impediatur, quod alterius confessionem audire non possit propter jurisdictionis defectum, potest ei per quemcumque jurisdictionem habentem immediatam in illos committi, quod confessionem audiat, et absolvat, sive per ipsum sacerdotem, sive per episcopum, sive per papam: si autem propter executionis ordinis impedimentum audire non possit, potest sibi concedi, quod confessionem audiat per eum, qui impedimentum remove potest.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod praejudicium non fit alicui, nisi ei subtrahatur, quod est in favorem ejus indultum. Jurisdictionis autem potestas non est commissa alicui homini in favorem suum, sed in utilitatem plebis, et honorem Dei; et ideo si superioribus praelatis expedire videatur ad salutem plebis, et honorem Dei promovendum, quod aliis quae sunt jurisdictionis committant, in nullo fit praejudicium inferioribus praelatis, nisi illis, *qui quaerunt quae sua sunt, non quae Jesu Christi* (*1. Cor. 13.*), et qui gregi praesunt, non ut eum pascant, sed ut ab eo pascantur.

AD SECUNDUM dicendum, quod rector ecclesiae debet vultum pecoris sui cognoscere *dupliciter*: *uno modo* per sollicitam exterioris conversationis considerationem, qua invigilare debet super gregem sibi commissum; et in hac cognitione non oportet quod credat subdito, sed certitudinem facti, in quantum potest, inquirat: *alio modo* per confessionis manifestationem; et quantum ad hanc cognitionem non potest majorem certitudinem accipere, quam ut subdito credat; quia hoc est ad subveniendum conscientiae ipsius. Unde in foro confessionis creditur homini, et pro se et contra se, non autem in foro exterioris iudicii; et ideo ad hanc cognitionem sufficit, quod credat subdito dicenti, se alteri absolvere valenti fuisse confessum. Et sic patet, quod talis cognitio per privilegium alteri indultum de confessione audienda non impeditur.

AD TERTIUM dicendum, quod inconveniens esset, si duo aequaliter super eandem plebem constituerentur; si autem inaequaliter, non est inconveniens. Et secundum hoc super eandem plebem immediate sunt et sacerdotes parochialis, et episcopus, et papa; et quilibet eorum potest ea quae sunt jurisdictionis ad ipsum pertinentia alteri committere. Sed si superior committat, qui et principalior est, *dupliciter* potest committere: *aut* ita quod eum vice sui constituat; sicut papa, et episcopus suos poenitentiarios constituunt: et tunc talis est principalior, quam inferior praelatus; sicut poenitentiarius papae, quam episcopus, et poenitentiarius episcopi, quam sacerdos parochialis, et magis tenetur ei confitens obedire: *alio modo*, ut eum coadjutorem illius sacerdotis constituat, et quia coadjutor ordinatur ad eum, cui adjutor datur, ideo coadjutor est minus principalis, et ideo poenitens non tantum obedire tenetur ei, quantum proprio sacerdoti.

AD QUARTUM dicendum, quod nullus tenetur confiteri peccata, quae non habet. Et ideo si aliquis poenitentiario episcopi, vel alteri ab episcopo commissionem habenti confessus fuerit, cum sint sibi dimissa peccata et quoad Ecclesiam, et quoad Deum, non tenetur ea confiteri proprio sacerdoti, quantumcumque petat; sed propter statutum Ecclesiae (*cap.: Omnis utriusque, De poenit. et remiss.*) de confessione facienda proprio sacerdoti semel in anno, eodem modo se debet habere, sicut et ille qui habet solum venialia. Talis enim solum venialia confiteri debet, ut quidam dicunt, vel profiteri se a peccato mortali immunem esse, et sacerdos ei in foro conscientiae credere debet, et tenetur. Si tamen iterum confiteri teneretur, non frustra primo con-